

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r198975156,PRADZYNSKI-Jozef.html>
2023-03-21, 17:50

PRĄDZYŃSKI Józef

Osoba

PRĄDZYŃSKI Józef

Urodzony

1877

Zmarł

1942

Opis

ks. dziekan generalny, działacz społeczny i polityczny, gen. bryg. na czas służby wojskowej. Ur. 2 III w Żołędowie pow. bydgoski, był synem Maksymiliana ziemianina i Władysławy z Beneszkiewiczów. W 1889 ukończył gimnazjum w Chełmnie. Działał w TTZ, za co skazany został w procesie toruńskim na 6 tygodni więzienia (1901). 15 XII 1901 r. przyjął w Gnieźnie święcenia kapłańskie. Karę odbył już jako kapelan w więzieniu bydgoskim. Przez 9 lat był wikariuszem w Strzelnie, wykazując się tam dużą aktywnością na polu społecznym, m.in. czł. trójzab. „Straży”, TCL, Tow. Pomocy Naukowej.

Od 1914 r. czł. tajnej Ligi Narodowej. W latach 1912-1917 proboszcz par. św. Michała w Gnieźnie, współorganizator drużyny skautowej, redaktor „Lecha”. Od 1917 r. w Poznaniu, jako kanonik kapituły kolegiaty św. Marii Magdaleny.

W 1918 r. należał do CKO i już 10 XI był delegowany na rozmowy z J.

Piłsudskim, sondując jego stanowisko na wypadek wybuchu powstania w zab. pr. Należał do Wydz. Wyk. CKO. Zastępował komisarza W. Korfantego, po powołaniu Komisariatu NRL. Odpowiadał za przygotowanie Pol. Sejmu Dzielnicowego. Został kier. Wydziału Organizacji i Propagandy oraz Wydziału Sprawiedliwości NRL. 26 VI 1919 r. został mianowany Dziekanem Generalnym Wojsk Polskich w b. zaborze pruskim. Decyzję potwierdził dekret Komisariatu NRL. Podlegali mu kapelani etatowi i na tzw. urzędzie pobocznym w mniejszych liczebnie garnizonach. Na czas pełnienia tej funkcji posiadał stopień etatowy generała brygady. Obowiązki dziekana generalnego sprawował do poł. XI 1919 r. kiedy to zlikwidowano DG wojsk wielkopolskich.

W 1920 r. należał do współorg. Ligii Katolickiej, zostając jej sekretarzem generalnym, był też duszpasterzem akademickim i naczelnym kapelanem TG „Sokół”. Związany politycznie z Narodową Demokracją, od 17 III 1926 r. zasiadał w Senacie z ramienia Stronnictwa Ludowo-Narodowego. Podczas okupacji pozostał w Poznaniu. Był współorganizatorem tajnej organ. „Ojczyzna”, ps. „Omega”. Był też organ. pierwszej Delegatury Rządu na Kraj.

3 V 1941 r. został aresztowany i osadzony w Domu Żołnierza, a następnie w Forcie VII. 25 IX został wywieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau, gdzie zmarł po 20 V 1942 r. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem VM V kl.

Bibliografia

Z. Kaczmarek, Prądyński Józef (1877-1942), (w:) Słownik biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919, red. A. Czubiński, B. Polak, Poznań 2002, s. 292-293.

Autor wpisu

Janusz Karwat